

Piąta pożyczka wojenna w Austrii.

Pierwsza połowa terminu, wyznaczonego do zgłaszania udziałów w piątej austriackiej pożyczce wojennej, dała rezultaty bardzo pomyślne. Same subskrypcje milionowe przyniosły osiemset milionów koron, a należy zauważyć, że nie wliczono do tej sumy udziału w kwocie sto milionów koron, zgłoszonego przez Powszechny Zakład pensyjny, tudzież udziału w kwocie pięćdziesiąt milionów, zgłoszonego przez gminę m. Wiednia. Z temi kwotami same milionowe subskrypcje przyniosły już prawie miliard koron.

Zwracamy uwagę na bardzo dogodny i rentowny sposób subskrybowania pożyczki wojennej zapomocą pożyczek hipotecznych. Właściciele realności, którzy zaciągają pożyczki hipoteczne celem uzyskania funduszu na podpisanie pożyczki wojennej, nie opłacają należności skarbowych. Powinno to zachęcić właścicieli, zwłaszcza nieobciążonych, albo mało obciążonych nieruchomości, do zaciągania pożyczek subskrypcyjnych.

Dla tej grupy subskrybentów nadaje się najlepiej nabywanie pięcio i pół procentowej czterdziestoletniej pożyczki wojennej, która przynosi oprocentowanie od 6 03 do 7 31. Różnica pomiędzy procentem, opłaconym przez właściciela realności od pożyczki hipotecznej, a procentem, pobieranym od obligacji pożyczki wojennej, jest długoletnią rentą właściciela realności.

Cały szereg zakładów finansowych i Kas oszczędności oświadczył chęć udzielenia zaliczek hipotecznych na subskrybowanie pożyczki wojennej.

* * *

Z tygodnia.

Tymczasowa Rada stanu w Warszawie.

C. k. Biuro korespondencyjne ogłosiło następujące rozporządzenie c. i k. wojskowego generała gubernatora wojskowego z dnia 6. grudnia 1916 roku o tymczasowej Radzie stanu w Królestwie Polskiem:

Z najwyższego rozkazu Jego cesarskiej Mości cesarza Austrii i apost. króla Węgier i Jego cesarskiej Mości cesarza niemieckiego zarządza się, co następuje:

§ 1. Do czasu ustanowienia Rady stanu w Królestwie Polskiem na podstawie postępowania wyborczego, które będzie przedmiotem odrębnego porozumienia, tworzy się Radę stanu z siedzibą w Warszawie.

Ta Rada stanu składa się z dwudziestu pięciu członków, którzy obeznani są z interesami narodu i mocą swego stanowiska powołani do reprezentowania wszystkich ziem i wszelkich kół zawodowych w obrębie obu jenerał gubernatur.

Piętnastu członków powołanych będzie z niemieckiego, dziesięciu z austro-węgierskiego obszaru administracyjnego.

§ 2. Członkowie tej Rady stanu powołani zostaną na podstawie Najwyższego rozkazu Jego cesarskiej Mości cesarza Austrii i apost. króla Węgier i Jego cesarskiej Mości cesarza niemieckiego, wspólnym reskryptem obu jenerał gubernatorów.

W razie ubytku członka Rady stanu, powołany będzie inny, w myśl powyższych przepisów.

§ 3. Każdy z jenerał gubernatorów wysyła do Rady stanu jednego komisarza rządowego i dwu zastępców. Każdy jenerał gubernator może dla uzyskania oświadczeń lub udzielania wyjaśnień wysłać wedle potrzeby innych jeszcze przedstawicieli na posiedzenia Rady stanu.

Komisarze rządowi i inni przedstawiciele muszą każdej chwili być wysłuchani.

§ 4. Rada stanu zbiera się za pierwszym razem na zaproszenie obu komisarzy rządowych i wybiera ze swego grona bezwzględnie większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę.

Przewodniczącemu przysługuje tytuł marszałka koronnego.

§ 5. Dalsze posiedzenia Rady stanu zwołuje marszałek koronny. Posiedzenie musi się odbyć, jeżeli tego zażąda jeden z komisarzy rządowych, lub większość członków Rady stanu.

§ 6. Rada stanu uchwała swój regulamin, w szczególności zaś wybiera wydział wykonawczy.

Rada stanu urzęduje w języku polskim. Organa władz okupacyjnych mają prawo posługiwać się językiem niemieckim.

Posiedzenia Rady stanu odbywają się z wykluczeniem jawności.

§ 7. We wszystkich sprawach prawodawczych,

Na murach miasta pojawiła się następująca odezwa:

Do mieszkańców stoł. król. miasta Krakowa!

C. k. rząd rozpiął subskrypcję na piątą pożyczkę wojenną. Świetne wyniki poprzedniej pożyczki wojennej wykazały, że ludy Austrii oceniają doniosłość czasów, które obecnie przeżywa monarchia. Tłumnie składano publiczne i prywatne kapitały na ołtarzu ojczyzny z wewnętrznego poczucia konieczności patriotycznej, z najgłębszego przeświadczenia, że państwem nie tylko nie wstrząsnęła zawierucha wojny światowej, lecz przeciwnie, że ono w ustawicznych śmiertelnych zapasach wyszło silniejsze niż kiedykolwiek z hasłem w sercu: Wszyscy za jednego — jeden za wszystkich! My, naród polski w Galicyi, w dziejowej chwili wskrzeszenia niepodległego Państwa Polskiego, po wiekopomnym akcie 5-go listopada, odczuwać winniśmy życiową konieczność narodową jak najściślej łączności z tymi, co już wywalczyli i walczą dalej dla dobra ojczyzny. W obliczu wroga potrzebna kula i bagnet! W państwie na kule i bagnety trzeba pieniędzy i pieniędzy!

Na podstawie cesarskich rozporządzeń piąta austriacka pożyczka wojenna obejmuje dwa rodzaje obligacji pożyczkowych, a mianowicie: 1) 40-letnią wolną od podatku pięć i pół procentową amortyzacyjną pożyczkę państwową; 2) pięć i pół procentową państwową bonę kasową wolną od podatku, zwrotną 1. czerwca 1922 r. Kurs emisyjny, który ustanowiony jest na 92 50 procent dla czterdziestoletniej wolnej od podatku amortyzacyjnej pożyczki i na 96 50 procent dla wolnych od podatku pięć i pół procentowych bonów kasowych, zwrotnych 1 czer-

w których obie administracje wspólnie, lub jedna z nich, zwrócić się do Rady stanu, winna jest Rada stanu wydać swą opinię.

Rada stanu jest powołana do współdziałania przy tworzeniu dalszych urządzeń państwowych w Królestwie Polskiem.

W tym celu ma Rada stanu:

a) wypracować projekty rozporządzeń, ustanawiających wspólne przedstawicielstwo części Królestwa Polskiego, administrowanych przez monarchię austro-węgierską i Rzeszę niemiecką.

b) przygotować urządzenie polskiej administracji państwowej.

Nadto ma Rada stanu:

1) przedstawić z własnej inicjatywy wnioski i projekty w sprawach krajowych;

2) w tworzeniu wojska polskiego współdziałać z naczelnym komendantem wojskowym mocarstw sprzymierzonych, któremu powierzono to zadanie;

3) uchylać postanowienia w sprawie usunięcia szkód wojennych i gospodarczego ożywienia kraju, a potrzebne ku temu środki asygnować z kredytów, oddanych sobie do dyspozycji przez obie administracje, lub też uzyskać je przez ustanowienie dodatków do podatków bezpośrednich, albo przez zaciąganie pożyczek.

Uchwały, powzięte w myśl punktu 3, po wyrażeniu zgody na nie tej administracji, do której obszaru się odnoszą, mają być przez tę administrację wprowadzone w życie w drodze rozporządzenia.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Jenerał gubernator *Kuk.*

Jenerał gubernator von *Beseler.*

Z ostatnich dni Sienkiewicza.

O ostatnich chwilach Sienkiewicza podaje w „Czasie“ ciekawe szczegóły Stanisław hr. Tarnowski: „Szczęśliwym dla mnie zrządzeniem — pisze — udało mi się przeczytać parę listów, pochodzących z najbliższego otoczenia zmarłego Sienkiewicza. Miałem sobie za obowiązek, uprosiwszy upoważnienia osób, mających do tego prawo, podać niektóre ustępy z tych listów do wiadomości polskiego ogółu. Obowiązkiem nie są już przez to samo, że mówią o Sienkiewiczu; ważne zaś są przez to, że przypominają jego piękną duszę, jego miłość ojczyzny, a rzucają światło na jego sposób myślenia, na uczucie, jakiego doznawał, na stanowisko, jakie zajmował w najświeższych, do Polski odnoszących się wypadkach.

List z 12-go listopada:

„Tyle sprzecznych uczuć mieści się w naszych sercach: i radości, i obawy różne, i żal, że się wśród obcych przeżywa takie chwile. Do swego pamiętnika wpisał dziś kilka stron. Ostatnie dni nie były dobre co do zdrowia; zawsze cięższy oddech i trochę bólu powraca. Wczoraj miał męczącą rozmowę, w której zwalczać musiał zamiary wiadomej politycznej grupy. Nie tylko odmówił udziału, ale zagroził protestem. Może Bóg da, że to wywoła zastanowienie. Zaraz

wca 1922 r. — zmniejsza się przez przyznaną pół procentową bonifikację na 92 procent netto dla 40-letniej pięć i pół procentowej pożyczki państwowej, względnie na 96 procent netto dla pięć i pół procentowych bonów kasowych.

Przy obu typach pożyczki cenę kupna należy wpłacić przy subskrypcji do dwustu koron w całości przy zgłoszeniu; przy subskrypcji ponad dwieście koron dziesięć procent nominalnej wartości przy zgłoszeniu, 16 stycznia 1917 r. i 16 lutego 1917 r. po dwadzieścia procent, 16 marca 1917 r. dwadzieścia pięć procent, a 16 kwietnia 1917 r. resztę należnej kwoty.

Pożyczka wojenna użyta być może na spłacenie podatków od zysków wojennych; jako papier pupilarny nadaje się na lokatę kapitałów osób małoletnich, kaucyj przy ślubach wojskowych i t. d. — Bank austro-węgierski przyjmuje w zastaw obligacje obu rodzajów wojennej pożyczki po siedmiesięć pięć procent wartości nominalnej, czyli można subskrybować tysiąc koron w czterdziestoletnich pięć i pół procentowych obligacjach, składając gotówką dwieście dziesięć koron. Na resztę otrzymać można lombard w Banku austro-węgierskim.

Więc spieszymy wszyscy, by w miarę możliwości subskrybować piątą pożyczkę wojenną, gdyż od skutecznego przeprowadzenia pożyczki wojennej zależy możliwość dalszego szczęśliwego prowadzenia wojny i uzyskania pomyślnych warunków pokojowych.

Kraków, dnia 7. grudnia 1916 r.

Prezydium stoł. król. miasta Krakowa:

*Dr. Juliusz Leo, Jan Kanty Federowicz,
Józef Stare, Karol Rolle.*

jednak zdrowie odpokutowało i już cały wieczór czuł się wyczerpanym“.

Jest tu mowa o tym proteście przeciw ogłoszeniu z dnia 5-go listopada, który się urodził i był podpisywany w Szwajcarii. Sienkiewicz się oburzył, a ta rozmowa spowodowała pogorszenie.

Od 5-go listopada — może cokolwiek dawniej — pisał Sienkiewicz „Pamiętnik“. Oto ustęp z listu, pisanego już po jego śmierci.

„Czytamy Pamiętnik. Karty od 5-go do 13-go listopada powinny być natychmiast wydane, bo będą miały olbrzymie znaczenie. Na dwa dni przed strasznym dniem, pisał, że czuje, że niepodległej Polski on już nie zobaczy“.

Z listu późniejszego, ostatniego, jaki czytałem: „Tyle w nim było optymizmu i podniosłej pogody ostatnimi czasy, że trzeba koniecznie, żeby cały naród dowiedział się i pokrzepił się po raz ostatni jego słowami. Konając powtarzał „Pod Twoją obronę“ — przerywał modlitwę słowami: „Ja już niepodległej Polski nie zobaczę“.

Kto te szczegóły o śmierci Sienkiewicza zna — kończy hr. Tarnowski — ten nie powinien chować ich pod kocem. Niech będą wiadome na jego chwałę, jako prawda o nim. Ta jego śmierć z modlitwą do Matki Boskiej na ustach, czy nie przypomina Litanii Podbięty?“

Czwartacy a „Gwiazdka“.

Wobec nadchodzącej „Gwiazdki“ Legioniści czwartego pułku ogłosili następującą serdeczną odezwę: „Żołnierz polski przeszedł wiele. Głodem przymierał niekiedy, wiatr mroził ciało, kostniejąc, dygotał i drżał, leżąc w ziemi. Bronił swej ukochanej Macierzy, szukał Jej i zdobywał. Dziś zbierają dla niego na „Gwiazdkę“, jak dawniej zbierano. Ostatni grosz pójdzie od społeczeństwa biednego, lecz sercem gorejącem dającego dla swoich drogich. Nie! My, Czwartacy, dzisiaj daru przyjąć nie możemy w wieczór wigilijny „Gwiazdki“. Ubiorą nas i dadzą jeść dość ci, którzy baczą na całość zdrowia i żywotność bojową wojsk. My mamy dość zawsze. A tymczasem w sercu Warszawy, Krakowa, Wilna, Poznania i Lwowa i wszystkich miast zniszczonej pożogą Polski gnieździ się nędza. I Wy chcielibyście, by żołnierz syty brał od Was słodycze i przysmaki? Oto oddajcie ludowi i matkom to wszystko, co nam dziś przeznaczacie. My za to byliśmy i jesteśmy zawsze wdzięcznymi. I za tę „Gwiazdkę“ już z góry ślemy serdeczną podziękę.“

Czwartacy: Witold Scibor Rylski, major, komendant czwartego pułku piechoty; dr. F. Zarzycki, kapitan; dr. Kollataj, kapitan; F. Sikorski, kapitan; Kustroń, porucznik; Janicki, podporucznik; Krudowski, podporucznik; Roja, chorąży; Klarsfeld, podporucznik; Piasecki, sierżant; Bugajski, sierżant; Koryński, plutonowy; Orlik, plutonowy; Węglowski, sierżant; Czub, sierżant; Waligóra, sekcyjny; Slepcki, starszy żołnierz; Wójcik, Legionista; Matys, Legionista i tak dalej.